

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

licejska ter.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—
če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inzerati po dogovoru.

List iznaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

uprava:
Mandolova hiškarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, četrtek 6. maja 1920.

Št. 100.

Odločilna borba med Rusi in Poljaki.

Potek pogajanj dr. Vesnića. — Železničarska stavka v Franciji. — Odlikovanje generala Maistra.

Poljski pohod.

Med presenetljivimi vestmi letošnje pomladi smo naenkrat čitali tudi, da je komandant poljskih vojsk Pilsudski prebil rusko boljševiško fronto v Voliniji in Podolju; in včeraj so poročali listi, — da so Poljaki v Kijevu. Ta nenaravno brzi pohod v nekaj dneh dokazuje, da razpolagajo Poljaki z močno vojsko, kajti na svoji poti so razbili več ruskih divizij in uplenili mnogo vojnega materijala. Preteklo zimo se je mnogo pisalo o tem, da bo na spomlad ruska boljševiška vojska preplavila Evropo — zdaj pa se je zgodilo nekaj nasprotnega: Poljaki gredo v Ukrajino...

Zadnje tedne so tudi Japonci dosegli nekaj zmag v Sibiriji in tako gre nova nevarnost nad Rusijo od dveh strani. Ob enem ruska sovjetska vlada po celem svetu ponuja mir. Zdaj je vprašanje, ali so japonske in poljske zmage samo slučaj in se bo vojna sreča zopet obrnila na stran Rusov — ali je ruska rdeča armada izgubila svoj odpor. To vprašanje je tem važnejše, ker bi se po njem presojala tudi organizacijska sila in notranja vrednost sovjetske republike. Bližnji

Radivoj Rehar.

Prva ljubezen.

(Konec.)

Nekega četrta, bilo je v maju, kar se prav dobro spominjam, sem nabral izredno lep šopek ter se napotil, bos in razoglav, proti njenemu stanovanju. Medpotoma me je srečal Stanko, najhudobnejši deček v celi vasi, hudobno se je zarežal ter pričel vpiti na vse grlo, da so drli ljudje iz hiš:

„Ljubici nese rože, rože nese ljubici!“

Ni mi bilo hudo, ker je vpil in ker so se posmebovali ljudje, a hudo mi je bilo, ker mi je povedal ono, česar si še moje najskritejše misli niso upale povedati.

Našel sem jo doma; sedela je v sobi in pri njej je bil neki gospod, ki ga nisem poznal. Ko sem opazil onega gospoda me je bilo sram, da bi bil najraje molče in brez pozdrava pobegnul, toda stal sem na pragu kakor ukovan, še ganiti se nisem upal.

„Moj fant mi je prinesel rož“, je smehljaje povedala neznanemu gostu ter me poklicala k sebi. Molče, z v tla ponešenimi očmi sem ji izročil cvetlice. Tedaj se je sklonila k meni ter me nežno pritisnila k sebi; moja glava je obležala na njenih kipečih prsih.

dogodki bodo dali odgovor na to vprašanje. Pri tem pa je posebno zanimivo, da sta se združili v boju proti Rusiji dve slovanski sili, ki sta si bili doslej smrtno sovražni: Poljaki in Ukrajinci.

Boj med Poljaki in Ukrajinci je zgodovinski. Znan je nam iz Sienkiewiczjevih romanov — videli pa smo ga tudi v Galiciji in v bivšem avstr. parlamentu. Vprašanje vzhodne Galicije je bilo na dnevnem redu in niti mir. konferenca ni mogla razrešiti tega vprašanja. Zdaj pa je baje Petljura obljubil Poljakom, da jim prepusti vzhodno Galicijo, če mu pomorejo v boju proti Rusom. Pilsudski je izdal na Ukrajince proklamacijo, da prihaja poljska vojska v deželo v znamenju prijateljstva in miru. To bi bilo v redu, dasi dvomimo, da bi bili fanatični Rusini v Galiciji zadovoljni s tem, kar je odredil Petljura, ker Petljura vendar nima pravice odločevati o tem, kam kaka dežela pripade.

Zato se nam zde ti dogodki zelo čudni in bo iz njih nastal na slovanskem vzhodu nov boj. Zadnji čas so ruski boljševiki kometirali s slovansko mislijo, govorili so o slovanskem poslanju sovjetske Rusije in so se celo kazali kot nekake vseruse, ki hočejo

„To je moj fant!“ je rekla tiho, me pri-
jela za obraz ter me poljubila naravnost na
spoteno čelo. Za trenutek so se srečale moje
oči z njenimi in tisti hip sem videl, česar nisem
videl nikoli poprej in nikoli poznej. Bila je
blaženost, ki nima ničesar skupnega s to bedno
našo zemljo, blaženost, ki je doma tam gori za
škrlatno večero zarjo.

Omoten sem pobegnul iz sobe ven, na
polje, v samoto; legel med visoko mehko travo
ter dolgo, dolgo plakal. Zakaj, tega še danes
ne vem.

Potem sem se vrnil domov ves spremenjen
in star. Bilo mi je, kakor da sem po nepre-
vidnosti odgrnil skrivno zagrinjalo ter pogledal
v prepovedane daljave, kamor bi ne bil smel
pogledati nikoli.

Zvečer sem ležal dolgo, dolgo bre spanja;
sanjal sem o ljubezni, dotlej neznani in tuji ter
gradil po najvišjih oblakih brezkrayne bele ceste,
kjer bova hodila jaz in ona. Samo to mi je
bilo v napoto, da sem jaz ubog vaški fant, ona
pa učena gospodična. Toda tudi to se da od-
straniti, sem zmodroval po dolgem ugibanju.
Študirat pojdem tja v tiste visoke šole v mesto
ter postanem učitelj.

Drugo jutro sem stopil k mami ter ji brez
uvoda povedal:

zopet združiti vso razbito Rusijo. Zato so
posebno zamerili vsakemu, ki je odobral
rusinsko-ukrajinsko gibanje. Celo na češko
vlado so poslali vprašanje, če res podpira
— ukrajinsko armado. Ko je po zadnjih bojih
moral Petljura pobegniti, se je zdelo, da se
bo Ukrajina zvesto pridružila Rusiji — zdaj
pa se je s poljskim pohodom na jug vse
precej izpremenilo.

Ukrajina je žitnica Rusije in Evrope in
Rusija brez nje živeti ne more. Nastal bo
torej boj med Rusi in med poljsko-ukrajinsko
zvezo. Ta boj bo v slučaju, da se resno
razvije, globoko posegel v sedanje ruske
razmere — pa tudi v slovansko vprašanje.
Danes se še ne more soditi, kaj se bo zgo-
dilo — gotovo pa je, da pomeni poljski
pohod na Kijev nov požar na slovanskem
vzhodu.

Jugoslovensko-italijanska pogajanja.

Naše, pa tudi drugo časopisje se te dni
mного peča z najnovejšim razvojem jadrans-
skega vprašanja. Kakor znano so hoteli na
konferenci v San Remu rešiti to vprašanje

„Mama, jaz pojdem študirat, učitelj bom!“
Čudno in bridko se je nasmehnila moja
mama, da mi je bila v trenutku tuja in nepo-
znana. Končno pa je spregovorila in videl sem,
da so ji stopile solze v oči:

„Kdo te bo pa vzdrževal? Šola stane!“
Drugo leto sem šel res študirat; toda pot
me je zapeljala drugam, učitelj nisem postal,
pač pa literat, ker tako je bilo zapisano od
začetka.

Taka je bila moja prva ljubezen — da bi
bila osta tudi zadnja...

Školjka.

V soboto se vrši v našem gledališču pre-
miera Kraigherjeve »Školjke«, enega najboljših
del naše slovenske dramatike. Kraigher je
realist v najožjem pomenu besede; ljudje, ki
jih opisuje so taki, kakor jih na milijone živi
okrog in okrog nas. Kakor noben drugi naš
pisatelj, pozna Kraigher temne strani človeka,
pozna ono neutešno bestijo, ki je v krvi člo-
veka, ga muči, mu ne da miru ter ga često
ubije, zgrize in uniči. Posebno dobro riše
ženske in ravno v tem svojem dramatičnem
delu nam je naslikal »moderno« žensko z
vsemi njenimi hibami in dobrotami.

brez nas, potom enostavnega sklepa, kar pa so naši diplomati preprečili ter dosegli, da se to vprašanje sedaj poslavlja od mirovne konference ter postaja naloga, katero morata rešiti Jugoslavija in Italija sami. To je velik in pomemben uspeh naše diplomacije.

Prorokovati, kakšen bo uspeh teh medsebojnih pogajanj, kako bosta obe državi neposredno in brez tuje mešetarije rešili to nesrečno jadransko vprašanje, se danes še ne da. Glasov in trditev je mnogo, toda dognati, kaj ima podlago in kaj je samo navadno klepetanje, to ni lahko. Iz celote pa se dviga vendarle par jasnejših kontur, ter daje nekako vsaj približno sklepati, kje bo tista meja, kjer se bosta našli na teh direktnih pogajanjih naša država in Italija.

Ako primerjamo zahteve Italije pred osemnajstimi meseci s sedanjimi opazimo, da se je že precej ohladila ter popustila tu in tam, na točkah, o katerih poprej sploh ni dovolila nobene debate.

Na jugu stoji stvar precej dobro; eno vsaj je že danes gotovo, da nam pripade Skadar ter da bo tudi Dalmacija vsa naša; le Zadar bo dobil nekako avtonomijo toda pod našo nadoblastjo. Istotako nam bodo pripadali skoro vsi otoki, razen Pelagruža, Unije in Lošinja. Za Vis pa usoda še ni določena.

Na severozapadu postane meja takozvana Wilsonova črta. Razlika med sedanjo demarkacijsko črto sicer ni velika, vsaj v celoti ne, prepušča pa nam tri važne točke: Idrijo z velikim in bogatim rudnikom živega srebra, Postojno s svetovnoznano jamo ter železnico Logatec—Matulje ter del železnice Št. Peter—Divača. Meja med našo državo in Italijo bo šla zapadno od Idrije, tako, da pripade Cirkno na Goriškem še nam, čez Trnovski gozd okrog vrhov ob idrijski Beli dalje med Črnim Vrhom in Colom nad Vipavo. Od tu po Hrušici čez vrh Nanosa na prelaz med Razdrtim in Št. Vidom na Vipavskem. K nam bi pripadle tudi Senožeče; od tu pa bi šla meja pred Divačo v Istro na Učko goro. Kranjska bi razen Vipavske doline pripadla torej cela nam. V zameno za Vipavsko dolino pa dobimo Cirkno na Goriškem ter ozemlje od Št. Petra do Reke v Istri. S tem bi bilo rešenih kakih 80 tisoč Slovencev; v stratezičnem oziru pa bi bila Ljubljana iz prve nevarnosti, kar ni tako

Skoro vsak človek išče več ali manj samega sebe, išče v sebi nekaj, kar bi ga dvignilo iz višine k solncu, hrepeni po biseru. Eden takih biserov je tudi resnična ljubezen, po kateri hrepeni ves ustroj mladega in zdravega človeškega bitja. Toda biser je v školjki, a školjka je v — morju. Z divjo neugnano silo se vrže človek v morje, da doseže školjko, da doseže v njej skrit biser. Eni dosežejo školjko in najdejo biser, drugi sicer tudi vjamajo školjko, toda navadno, vsakdanjo školjko, brez bisera. Prevarani nad tem edinim upom in hrepenenjem utonejo bedni v razburkanem morju.

Tak slučaj školjke brez bisera nam podaja tudi Kraigher v svoji »Školjki«. Z neprijetno naravnostjo nam riše žensko, ki jo je življenje pokvarilo, ki pa kljub tej pokvarjenosti še vedno nosi v srcu skrito hrepenenje po biseru — po resnični, požrtvovalni, a ne le blodni, umazani, poniževalni seksualni ljubezni. Njen mož ji te ljubezni ne more dati, ker je sam nikoli ni imel, zato jo išče pri drugih. Enemu za drugim se udaja, toda vsi so don Juani, nobeden ji ne more dati, kar

majhnega pomena. Zbližala pa bi se, in to jako znatno, razdalje med našo mejo in Trstom na eni ter Gorico in Pulo na drugi strani. Poleg tega pa bi tekla za našo mejo železnica, kar bi bila za nas velika prednost.

Glede Reke in samo glede Reke, pa se danes še ničesar ne more trditi z gotovostjo, vendar pa se zdi gotovo, da bo končno obveljal kompromis: ne jugoslovenska, ne italijanska, ampak samostojna!

S tem sicer jadransko vprašanje med nami in Italijo še ne bo rešeno za vedno vendar pa bo rešeno, kar lahko odkrito priznamo, vsaj v nekem oziru za nas bolje nego za Italijo.

Na predstoječo medsebojno poravnavo med nami in Italijo gledamo torej lahko, če že ne z zadovoljstvom, pa vsaj z upanjem na bodočnost.

Dnevne vesti.

Dr. Vilko Pfeifer je prideljen v službovanje poverjeništvu notranjih zadev. Prepričani smo, da bo takih premestitev uradništva kmalu konec in da se dr. Pfeifer kmalu spet povrne v Maribor.

Usoda našega gledališča zapečaten. Nedavno smo opozorili javnost in merodajne činitele, da je obstoj našega Slovenskega mestnega gledališča ogrožen, toda zganil se ni nihče in tako se je zgodilo, kar je bilo neizogibno — drugo leto Maribor ne bo več imel slovenskega gledališča. Naš Maribor, naša najvažnejša obmejna narodna točka bo brez edine kulturne institucije, ki ga je v nekaj mesecih tako dvignila. Slovenski Maribor je s slovenskim gledališčem vstal, z njim bo tudi zopet padel daleč, daleč nazaj. Človek vsega tega ne more verjeti. Dasiravno je vlada določila za mestna gledališča subvencijo 20.000 K, ni niti te svote izplačala, poznejše obljube, da se povzdigne v vrsto pokrajinskih gledališč s subvencijo 100.000 K je sramotno požrla. Mesto svoje obljube tudi ni držalo, tako je propadlo vse. Nekaj najboljših naših igralcev je že podpisalo angažmaje za Ljubljano, par se jih odzove povabilu v Trst, drugi in z njimi tudi g. ravnatelj Nučič pa gredo v Zagreb. Tako je razbito vse. O stvari bomo še govorili.

Ljubljanski policiji se je končno posrežilo aretirati pobeglega komunista Marcela Žorgo ter ga spraviti pod ključ, naš Wallisch pa je še vedno v »megli neznanosti«. Njegov tovariš Nachtigall je bil sicer pred par dnevi aretiran, toda čez par ur zopet izpuščen na svobodo. Zakaj, tega si ne moremo razložiti, mogoče pa se bo našel kedo, ki bo tako prebrisan ter bo ta čudež razložil.

išče. Končno pa najde v bratu svojega moža ono kar je iskala, vsaj tako se ji zdi, ter se zaljubi vanj z edino resničnim čuvstvom. Toda prekmalu spozna, da je tudi ta le — don Juan, da jo je tudi on ljubil le s telesom, a ne z dušo. Ukanjena za biser pade v mlakuže življenja, hoteč v potopu poiskati tolažbe in pozabljenja.

-Dejanje se vrši v enem samem prostoru ter se odigra v enem samem popoldnevu. Ona ženska, ki išče biser je Pepina, žena advokata Tonina, stara komaj 23 let; oni, ob katerem ji vzplamti resnična ljubezen je pa Maks, jurist, Toninov brat. V dejanje posegajo nadalje do skrajnosti pokvarjena Pepinina prijateljica, ločena žena Olga, prvi Pepinin ljubimec advokat dr. Lubin, spreobrnjeni grešnik, zdravnik dr. Podboj ter Pepinina tašča Strelovka.

Režija je nekatera mesta, posebno predolge dialoge črtala, radi tega na odru ne bomo slišali vseh onih podrobnosti, ki utemeljujejo razvoj in dogodke, upamo pa, da bo to nadomestila igra. —r.

Tobak. Kakor poročajo hrvatski listi, se bo še tekom tega meseca tobak zopet podražil in to za celih 50 odstotkov. Ob tej priitki bi svetovali naši tobačni režiji, naj tobaka nikar ne podraži, ampak naj ga raje izdeluje izključno le za eksport, kamor naj ga prodaja za boljšo valuto, doma pa naj prodajo tobaka prepova pod strogimi kaznimi. Na ta način se bomo odvadili kaditi, kar nam bo v vsakem oziru koristilo, država pa si bi prihranila žalosten naslov sleparke svojih državljanov.

Naša narodna vzgoja. „Slov. Narod“ piše: — Komunist profesor v Mariboru. Desna roka Wallischa in Nachtigalla in vodja slovenskih komunistov je tukajšnji gimnazijski profesor Favaj. Kot tak je nastopal na vseh komunističnih shodih in je prevajal kot govornik na slovenski jezik vse tiste hujskarije, s katerimi je Wallisch obdelaval nemčurske komuniste v nemškem jeziku. Slišali smo ga na zadnjem shodu komunistov v Götzovi dvorani neposredno pred izbruhom stavke železničarjev dne 16. aprila 1920. hujskati komuniste. Mož je v ožjem odboru komunistične stranke, ki je preplavljala po 16. aprilu Maribor in okolico z letaki veleizdajske vsebine, v katerih se je železničarje pozivljalo, da se ne smejo odzvati vpoklicu k vojakom in obdelovalo delavstvo, da naj stopi v akcijo v trenutku, ko bo vojaštvo nastopilo. Favaj si je vzgojil med sedmošolci že čedno število boljševikov komunistov. Za Wallischem in Nachtigallom, so se baje izdale tiralice, ta mož pa še vedno nemoteno razlaga srednješolcem dobrote brezskrbnega in brezdelnega življenja v komunistično-sovjetski republiki. Ako že policijsko ravnateljstvo ničesar zoper tega brezdomovince ne ukrene, zahtevamo stariši od Favaja zapeljanih otrok od gimnazijskega ravnateljstva, da odsovi tega učitelja državne misli in edinstvenosti ter oznanjevalca boljševizma. — Mi k temu pripominjamo, da smo slišali že več pritožb iz vrst učencev, da morajo celo v svojih šolskih nalogah prikrivati svoje narodno čustvo in izjavljati nekako internacionalno mišljenje. Kam vodi taka vzgoja, si more vsak misliti. Maribor, ki je imel vedno narodno mladino, ima danes same komuniste, ker so se mladi ljudje navzeli idej, ki jih ne morejo razumeti v vseh posledicah. Vemo, da to ni samo delo prof. Favaja, želeli pa bi, da bi zavladal v šoli in med mladino drugačien duh in več smisla za naše kulturne razmere.

Ljudsko štetje, se bo izvršilo 31. decembra t. l. tudi v naši državi. Istočasno se bode popisalo tudi domačo živino, hiše in poslopja v katerih stanujejo ljudje. Ljudsko štetje izvedejo občinske oblasti, nadzorovala pa ga bodo okrajna glavarstva. Državni in občinski uradniki, učitelji, duhovniki in drugi sposobni ljudje bodo obvezani, da sprejmejo popisovalne pole, ter da pomagajo pri tem delu. Do takrat upamo, da bodo naše meje že povsod trdno zarisane in tako bomo končno vendarle enkrat izvedeli, koliko nas pravzaprav je, koliko smo pridobili in koliko smo izgubili.

Slovensko gledališče v Trstu. Ljudski oder v Trstu je prevzel gledališče »Fenice« na Stadionovi ulici ter bo prihodnjo sezono nastanil v njem slovensko in italijansko gledališče. Igralo se bo izmenoma, enkrat slovensko, enkrat italijansko. Vodstvo slovenskega gledališča se čisto preosnuje, in angažirajo se tudi na novo igralci. Poslalo je poziv tudi našim igralcem ter kakor čujemo gre tudi res par naših mariborskih članov sedanjega mestnega gledališča v Trst. Trst v Italiji bo imel slovenske gledališče, Maribor v Jugoslaviji ne!

Češki gostje v Mariboru. Vsled živnega vremena je moral včeraj izostati nameravani izlet v Falo. Bil je nam žal, da si gostje niso mogli ogledati naše lepe okolice in falske električne centrale, ki bi bila gotovo tudi gostom iz industrijskega mesta imponirala. Zato so bili gostje pozvani v posamezne družine, kjer so v prijateljskem krogu preživeli prijetno popoldne. Po koncertu se je nabralo v Narodnem domu mnogo občinstva, ki je živahno pozdravilo pevce,

ko so se vrnil od koncerta. Dame so pevce obdarovale s šopki. Pevovodja »Glasbene Matice« Oskar Dev je v svojem govoru slavil pevsko umetnost »Smetane«, ki je med prvimi svetovnimi pevskeimi društvi. Prvo-vrsne skladbe zahtevajo mojstrov-pevcev, kakor jih združuje v sebi »Smetana«. Koncert v Mariboru je presejal vse pohvale, ki smo jih čitali. »Smetana« pa je dal tudi zgled našim pevcem, kako se je treba pripraviti na umetniško pot. Na to je govoril dr. Pivko, ki je izrazil željo, da pozdravimo goste pri njih odhodu, ko se bodo vračali mimo Maribora s svoje turneje po Jugoslaviji. Preds. Nömc se je zahvalil za gostoljubje in ljubezen, ki so je bili gostje deležni v Mariboru. Pevski zbor »Smetane« je med tem zapel nekaj lepih narodnih pesem in je zaključil večer s čehoslovaško narodno himno. Za slovo sta pozdravila goste še dr. Srnc in svetnik Knop, ki je rekel, da živi že 40 let med nami in je vedno čutil našo ljubezen do češkega naroda. Ob dveh po polnoči so odšli gostje na kolodvor, kamor jih je spremljal general Maister in velika družba mariborskih prijateljev. Tu se je poslovil od njih dr. Lah, ki je pohvalil pevce za to, da so odklonili koncert v Trstu, da ne bi njih poset naši nasprotniki izrabili proti nam. Vsa družba je zapela »Lepo našo domovino«. Ko se je vlak začel premikati, je bilo prisrčno slovo od čeških pevcov. »Smetana« nastopi jutri in pojutrišnjem v Zagrebu, od tam pojde v Novi Sad in v Beograd. Na povratku priredi 15. t. m. koncert v Ljubljani. Naš Maribor je pri tej priliki pokazal, da bo znal vršiti svojo veliko dolžnost, ki jo bo imel kot obmejno mesto, ker bo moral prvi sprejemati slovanske obiske iz severa. Nas veseli, da so se gostje v Mariboru tako dobro počutili in da je občinstvo poskrbelo gostom za prijateljsko družbo. »Glasbena Matice« je danes telegrafično čestitala mestu Plznu za sijajen uspeh »Smetane« v Mariboru.

Promet na južni železnici. Obratno ravnateljstvo južne železnice naznanja: O polnoči od 2. na 3. maja se je vzpostavil na vseh progah južne železnice celotni osebni promet v istem obsegu, kakor je bil pred izbruhom stavke. Razen tega vozijo tudi še vlaki: št. 35a in 36a na progi Ljubljana—Maribor in št. 509a in 502 na progi Zidani most—Zagreb. Nadalje vozita vsak ponedeljek in petek na progi Zidani most—Zagreb brzo-vlak št. 512, vsak torek in soboto pa brzo-vlak št. 513; ta dva vlaka vozita kurzne vozove Dunaj—Zagreb in Dunaj—Belgrad. Izjemoma vozita ekspresna vlaka št. 3 in 4 v tekočem tednu tudi v sredo in četrtek. Čas prihoda in odhoda vlakov je razviden iz stenskega voznega reda. Opozarja se pa, da odhaja vlak št. 39 po voznem redu od 1. maja iz Maribora ob sedemnajstih, torej 30 minut pozneje kakor dosedaj, in prihaja v Ljubljano ob 21.52.

Pomoč pogorelcem iz Goriške v Labudu na Koroškem! Dne 20. aprila je nastal ogenj v Farni vasi pri Labudu na Koroškem in uničil goriškim begunskim družinam Monfreda, Felle in Plevnik vse imetje do zadnjega. Imenovane družine so v veliki bedi, pomilovanja vredni in podpore potrebni. Prispevke za pogorce iz Labuda nabira okrajno glavarstvo v Slov. Gradcu.

Bivši Gradčani se vabijo v soboto 8. t. m. ob 20. uri na prijateljski sestanek v Narodni dom.

„Sokol“ v Mariboru opozarja na nadaljevanje predavanja br. dr. Ljudevita Pivka, ki se vrši v soboto dne 8. t. m. ob 20. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma. — Članstvo, kakor tudi naše prijatelje vabimo, da se tega velezanimivega predavanja številno vdeležijo. Odbor.

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Maribor in okolico, Stolna ulica 4, sporoča, da se je v času od 1. januarja do 30. aprila t. l. poslužilo zavoda 4331 strank in sicer 1625 delodajalcev in 2706 delojemalcev. V teh 4 mesecih je bilo posredovanih 1032 služb. Državna posredovalnica posluje za vsa-

kogar povsem brezplačno dnevno od 9—12, in od 14—16. Delo dobe takoj: perf. knjigovodja, strojniki, ključavničarji, železostrovarji, livarji, zidarji, tesarji, poljski delavci, bolu, strežnice, šteparice, kuharice, sobarice, služkinje, dekle itd. Delo iščejo: pisarn. moči, trg. nastavljenici, kovinarji vseh strok, peki, mesarji, natakariji, rudarji, majarji, natakarije, šivilje, služkinje itd.

Kultura in umetnost.

Koncert plzenskega pevskega zbora „Smetana“. Sinoči se je vršil tako nestrpno pričakovani koncert slavnega plzenskega pevskega zbora »Smetana«. Velika Götzova koncertna dvorana je bila nabitá polna občinstva, ki je s tem pokazalo, da razume ceniti češko pesem in brate Čehe, ki so to pesem prinesli v naš Maribor. Grobna tišina je zavladala med občinstvom, ko so se odprla vrata ter so se pojavili pevci, nato pa je pretresel dvorano gromoviti aplavz ter vzklik: »Živeli bratje Čehi!“ Zbor je zapel najprej »Lepo našo domovino«, ki jo je občinstvo poslušalo stoje, nato pa so se vrstile posamezne točke programa in sicer po nekoliko spremenjenem redu. Izvajanje je bilo krasno in tako umetniško dovršeno, da je bilo vse iznenađeno. Posebno občudovanja je vredna tehnična popolnost in glasovna izobraženost posameznih pevcov, kakor tudi celote. Končno so pridodali objavljenemu programu še par čeških narodnih pesmi. Zbor je žel obilo priznanja, po vsaki točki se navdušenje občinstva, izraženo v gromovitem aplavzu, kar ni hotelo poleči. Kapelnik je prejel po prvem izvajanju krasen kelih, pozneje pa venec s češkimi in jugoslovenskimi trakovi. Po koncertu so se vrnil pevci in z njimi obilo občinstva v Narodni dom, kjer se je razvila prosta zabava. Gosti so se danes ponoči odpeljali v Zagreb, da nadaljujejo svojo turnejo po jugoslovenskih mestih. Ta koncert nam bo ostal vedno v spominu. Pevskemu zboru »Smetana« ter naši »Glasbeni Matici«, ki je ta koncert aranžirala pa našo najsrčnejšo zahvalo.

Zadnje vesti.

Pogajanja dr. Vesnića.

LDU Beograd, 5. maja. Mirovni delegat, poslanik dr. Vesnić je posetil danes člane parlamentarne zajednice ter se posvetoval z njimi glede sestave koncentracijskega kabineta ter o uspehih pogajanj poročal nato regentu. Danes opoldne je bil pri Ljubi Davidoviću kot zastopniku demokratske zajednice in našel pri njem zelo povoljen sprejem. Verjetno je, da bodo tekom jutrišnjega dneva končana pogajanja tudi na tej strani. Vesnić je posetil tudi podpredsednika narodnega predstavništva dr. Ribarja.

Odlikovanje gen. Maistra.

Maribor, 6. maja. Njegovo Visočanstvo regent prestolonaslednik Aleksander je odlikoval gosp. generala Maistra z redom belega orla III. razreda z meči, za njegove velike zasluge za osvobojenje Slovenije.

Železničarska stavka v Franciji.

DKU Berlin, 5. maja. »Lokalanzeiger« poroča iz Pariza, da je zavzela stavka francoskih železničarjev in pristaniških delavcev zelo resno lice. Radi sabotaže je včeraj skočil s tira nek vlak, pri čemer je bilo več mrtvih in ranjenih.

Rusko-poljska vojna.

DKU Moskva, 5. maja. (Brezžično.) Poročila z beloruske fronte poročajo, da je izbruhnila v po Poljakihi zasedeni beloruski guberniji Minsk kmetska vstaja, ki zavzemlje vedno večje dimenzije.

DKU Christiania, 5. maja. »Sozialdemokraten« priobčuje brezžično moskovsko brzojavko, iz katere je razvidno, da je sedanja poljska ofenziva proti Rusiji, delo antante, a osobito Francije. Sumljivo je tudi nenadno odvratno postopanje Finske pri mirovnihi pogajanjih. Sovjetska vlada bo podpirala Ukrajino z vsemi svojimi silami v boju proti Poljakom in Petljuri.

DKU London, 5. maja. V spodnji zbornici je Wedgwood vprašal, če je angleška vlada predlagala, da naj se izroči vprašanje poljskega nastopa proti Rusiji zyezi narodov. Bonar Law je na to ponovno izjavil, da ni Anglija obmejnimi ruskim državam nikoli dala nobenih navodil, glede postopanja napram sovjetski Rusiji, ter radi tega tudi vsa odgovornost eventualnega postopanja teh držav, pada na te države same.

Rusko fronto poročilo.

DKU Moskva, 5. maja. (Brezžično.) Frontno poročilo od 4. maja: Na kavkaški fronti, južno od Zotsija so se čete generala Denikina in kubanske armade vsled težkega položaja, iz katerega se niso mogle rešiti, brezpogojno udale rdeči armadi. Število ujetnikov znaša 60 tisoč mož z dvema poveljujočima generaloma. V Baku smo zaplenili ogromne zaloge bencina, petroleja, gasolina, strojnega olja, ter surovega olja. Zasedovanje sovražnikov se nadaljuje z vso hitrostjo.

Vprašanje Južne železnice.

LDU Dunaj, 5. maja. Glavno ravnateljstvo južne železnice objavlja: kakor znano je sredi preteklega meseca podguverner denarnega zavoda Credit Foncière de France, Rêgard, z glavnim ravnateljem južne železnice dr. Fallom odpotoval v Beograd, da se pogaja s tamošnjo vlado glede njenega prestopa k nameravanemu provizornemu režimu. Tekom pogajanj so se pojavile težkoče, vsled česa se ni mogel doseči dovoljen uspeh. Glavni ravnatelj dr. Fall se je povrnil na Dunaj, da poroča upravi o uspehu svojega potovanja. V kratkem odpotuje v Pariz, kjer bo konferiral z družbo Association Nationale. Podguverner Rêgard je iz Beograda odpotoval naravnost v Pariz.

Točenje vina in piva dovoljeno.

LDU Ljubljana, 6. maja. Prepoved točenja alkoholičnih pijač je ukinjena. Dovoljuje se točenje vina in piva, prepoveduje se pa tudi nadalje točenje žganja. Mladini izpod 18. let se sploh ne sme dajati pijača, tudi če pride v gostilno v spremstvu staršev. Kdor se pregreši proti tej odredbi, se mu zapre gostilna.

Od danes na jutri.

LDU Beograd, 5. maja. 86. redni sestanek začasnega Narodnega predstavništva je otvoril podpredsednik dr. Ribar od 17. uri ter izjavil, da vsled nezadostnega števila prisotnih poslancev za sklepanje, odgaja sejo na 7. t. m. ob 16. uri z istim dnevnim redom.

Kredit za povišanje častnikov.

LDU Beograd, 5. maja. Ministrstvo za vojno in mornarico objavlja: Ministrski svet je odobril kredit v svrhu povišanja častnikov za zasluge v vojni.

Hlinka rovari dalje.

DKU Praga, 4. maja. »Pravo Lidu« poroča iz Ružnova, da je imel poslanec Hlinka, ko se je vračal iz ružnovske cerkve na ljudstvo nagovor, kjer je zagovarjal, da bo napel vse sile, da postane Slovaška zopet bela. Propagiral bo tudi znova geslo »Slovaško Slovačkom!« Dva dni pozneje sta napadla Hlinko dva mlada človeka ter ga hudo natepla.

Izgredi Nemcev v Opolju.

DKU Berlin, 4. maja. Po poročilih iz Opolja (Opeln) so udrli nemški delavci v stanovanja Poljakov ter zahtevali oddajo orožja ter belih orlov. Zvečer je udrila množica v tiskarne poljskih listov ter demolirala skoro vse stroje.

Razne vesti.

Človeški magneti. Dr. John B. Ransom, jetniški zdravnik, v Albany, N. Y., pravi v poročilu, katerega je poslal na jetniškega ravnatelja Charlesa R. Rattigana, da se je 32 jetnikov v Clinton zaporih v Dannemora spremenilo v človeške magnetne potom nekega posebnega strupa. Kadarkoli se kateri teh zastrupljenih mož dotakne jekla, skoči z njihovih prstov električna iskra in ako se dotaknejo električne žarnice, se začnejo tenke ogljikove žilce v njej živahno tresti. Ta pojav povzročajo bacili, imenovani »botulinus«, ki so smrtno nevarni. Omenjenih bacilov so se kot domnevajo najbrž navzeli iz konzerviranih salmonov (neke vrste morskih rib, ki imajo rdečkasto meso). Te ribe so jetniki dobili pred nekoliko tedni. Dva od obolelih sta umrla. Šestnajst jih je že prestalo krizo in bodo zapustili bolnišnico, šestnajst jih pa še poseduje električna svojstva in njih vid je precej pohabljen.

Gospod D' Annunzio in njegov krojač. Pesnik in vojskovodja g. Gabriele D' Annunzio je leta 1913 dal napraviti v Parizu pri krojaču Poiretu tri obleke. Plačal pa jih ni: od leta 1913 do 1914 za to ne, ker je njegovo proroško oko zrla v bodočnost in videlo izbruh svetovne vojne; do leta 1918 za to, ker je izbruhnila svetovna vojna, do danes pa zato ne, ker je kot vojskovodja in gospodar Reke vzvišen nad vsak spomin na tako prozaične stvari. Gospod Poiret pa je

tip prozaika, ki nima zmisla za idealno razporeženje in slab spomin poeta in vojskovodje D' Annunzia. Poiret je v svoji prozaičnosti šel in tožil g. D' Annunzia radi neporavnanih računov v znesku 1250 frankov pred civilnim sodiščem v Parizu in sodišče je D' Annunzia kakor navadnega smrtnika obsodilo v plačilo dolga in v povračilo sodnih stroškov. Kako pa se bo ta sodba reškemu gospodarju vročila? To bodo velike težkoče, ker D' Annunzio je kot dolжник prav tako previden kakor kot vojak: on se ne da presenetiti! To je res lepo, če je človek vzvišen nad vsakim krojaškim računom in njegovo tirjatvijo.

Najstarejša glava. Pred vojno so izkopali Nemci na vzhodu mnogo historičnih predmetov. Razen severne Afrike in Male Azije so nemški profesorji preiskovali tudi Evfratsko dolino, kjer so našli mnogo neprecenljivih zgodovinskih stvari. Vsled vojne so morali Nemci zapustiti te kraje in zato so večino iskanih predmetov odnesli sedaj Angleži in Amerikanci s seboj. Večina izkopanih se nanaša na staro babilonsko dinastijo, ki je vladala leta 1200 pred Kristusom. Vmes so tudi predmeti, ki izvirajo iz l. 2500 pred Kr., torej iz Epohe Gudec, velikega satrapa v Lagaski. Med temi zanimivimi eksemplarji stare babilonske umetnosti se nahaja tudi glava iz medu, pravi semitski tip. Zelo verjetno je, da ta kip, ki sigurno predstavlja vodjo kakšnega plemena, datira iz leta 2100 do 1800 pred Kr., iz časa, ko so v Babiloniji vladali vladarji semitske dinastije. Interesantno je, da je ta glava prav podobna glavam današnjih semitov. Kip se nahaja sedaj v New Yorku.

Memoari dunajskega rablja. Dunajski rabelj Lang, ki živi sedaj na Semeringu, piše tudi svoje spomine. V ta namen je stopil v stik z nekim bivšim državnim zastopnikom.

Ko že vsi drugi »rablji« pišejo svoje spomine, zakaj bi jih Lang ne?

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V četrtek 6.: »Mam'zelle Nitouche«. Ab. B—40.

V soboto 8.: »Školjka«. Ab. A—40.

V nedeljo 9.: Popoldne ljudska predstava »Divji lovec«. Zvečer »Španska muha«. Izven abon.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: F. r. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Policija se ne briga

kje kdo inserira. Kdor pa hoče inserirati z uspehom, ta naj inserira v

Mariborskem delavcu

::: ker uspeh mu je zasiguran! :::

Carrara marmor-ja

prvovrstnega je došlo več vagonov. — Raznovrstna naročila nagrobnih spomenikov, plošč za pohištvo i. t. d. sprejema

Kamnoseška družba Celje.

5-1

Spedijski oddelek:

Prevažanje vsakovrstnega blaga na mariborskem trgu, špedicija vseh vrst, zacarinanja, prevoz z nabiralnimi vozovi na vse strani, selitve s patentiranimi vozovi, vskladiščenja raznega blaga in pohištva.

Največje domače podjetje v Jugoslaviji!

„Balkan“

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba

• MARIBOR •

Pisarna: Cankarjeva ulica št. 1
Telefon interurb. 375

Redne zveze z največjimi tu- in inozemskimi tvrdkami.

Blagovni oddelek:

Prodaja vsakovrstnega blaga na debelo, import ter eksport, prekmorska kupčija.

Komisija:

Prevzame se vseh vrst blago v prodajo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Deln. glavnica z rezervn. zakladi okrog 50 mil. kron

CENTRALA V LJUBLJANI

Deln. glavnica z rezervn. zakladi okrog 50 mil. kron

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju, ekspozitura Ptuj.

Obretnje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3 odstotkov brez odpovedi, proti trimesečni odpovedi s 3 in četrt odstotkov čistih. Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive. Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predajme na vrednostne papirje in blago. Izvršuje vse bančne transakcije.